

Bijwerkingen Het meningokokken C-vaccin geeft doorgaans weinig bijwerkingen. Als ze voorkomen, zijn ze meestal mild en duren ze kort. Meestal worden kinderen dan hangerig, krijgen koorts en/of verschijnselen rond de prikplek. Na 1 tot 2 dagen is dat vaak weer voorbij.

Soms geeft de meningokokken C-vaccinatie heftige bijwerkingen, zoals hoge koorts met eventueel een koortsstuip. Die zijn goed te onderscheiden van de eventuele bijwerkingen van de BMR-prik, omdat die laatste meestal pas een week later optreden. Het tegelijkertijd geven van de BMR-prik met de meningokokken C-prik, ieder in een andere arm of been, zorgt niet voor extra of ergere bijwerkingen vergeleken met gescheiden toediening.

Kinderen krijgen de meningokokken C-prik op een leeftijd waarop een aantal ziekten kunnen optreden. Dat kan toevallig vlak na de vaccinatie gebeuren. Er wordt dan al snel gedacht dat de vaccinatie de oorzaak is. Dat is begrijpelijk, maar bijna nooit terecht. Voor geen enkele bijwerking is aangetoond dat die blijvende schade aanricht, hoe bedreigend het er soms ook uitziet. De vaccinaties veroorzaken bijvoorbeeld geen hersenbeschadiging, ontwikkelingsachterstand, epilepsie of overlijden (zoals wiegendood).

Wat te doen bij bijwerkingen? Bij milde bijwerkingen kan paracetamol helpen, maar meestal is dat niet nodig. Bij koorts is het meestal genoeg om het kind koel te kleden en eventueel af te sponsen of te baden. Als het kind erg heftige of onverwachte verschijnselen krijgt, is het belangrijk de huisarts te waarschuwen. Er kan dan namelijk iets anders aan de hand zijn dan een bijwerking, bijvoorbeeld een ernstige infectieziekte. Het is ook belangrijk heftige of onverwachte verschijnselen te melden bij het consultatiebureau of de GGD. Deze kunnen de mogelijke bijwerking doorgeven aan het Rijksinstituut voor

Volksgesondheid en Milieu (RIVM). Het RIVM registreert de mogelijke bijwerking en zorgt dat die verder wordt onderzocht.

Contra-indicaties Medische redenen om een inenting niet te geven (contra-indicaties) zijn er zelden. Soms zal de prik worden uitgesteld bij hoge koorts of een heftige, acute ziekte. Als een kind een lichte infectie heeft, kan het toch ingeënt worden.

Rijksvaccinatieprogramma

De meningokokken C-inenting is onderdeel van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), dat bescherming biedt tegen ernstige infectieziekten. Het inenten brengt voor ouders geen kosten met zich mee.

Meningokokken C

De feiten op een rij

De ziekte Meningokokkenziekte is een verzamelnaam voor ziekten veroorzaakt door een groep bacteriën, de meningokokken. Deze bacteriën bevinden zich bij ongeveer 10% van de bevolking een poosje in de neus-keelholte. De meeste mensen worden er niet ziek van. Bij mensen die wel ziek worden, kan de meningokokkenziekte echter verraderlijk snel verlopen. Iemand kan hersenvliesontsteking of bloedvergiftiging krijgen, met ernstige gevolgen. 10 tot 20% van hen overlijdt. De invoering van het meningokokken C-vaccin heeft het aantal zieken en doden drastisch teruggebracht.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, juni 2007

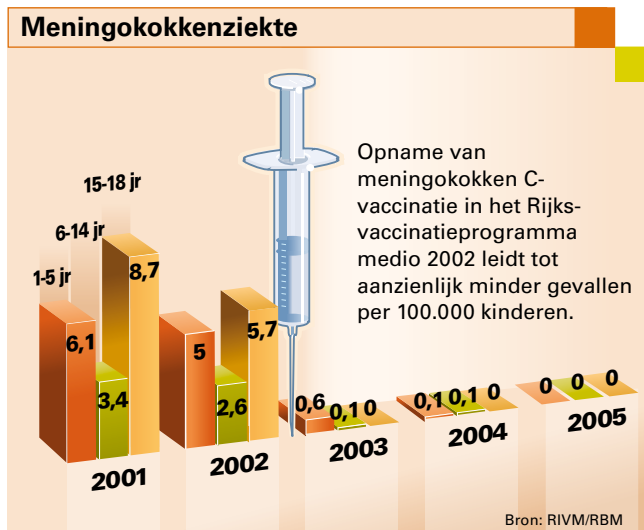
Voor meer informatie over het RVP kunt u contact opnemen met het consultatiebureau, de GGD of de Entadministratie, of kijk op www.rijksvaccinatieprogramma.nl



Ziekteverwekker De veroorzaker van de meningokokkenziekte is een bacterie, de meningokok (Latijnse naam: *Neisseria meningitidis*). Er bestaan meerdere groepen van de meningokokbacterie, de meningokok groep C is er één van. Ook het 'broertje', de meningokok groep B, zorgt vaak voor ernstige ziekte, zoals hersenvliesontsteking en bloedvergiftiging. Een vaccin tegen meningokokken B is nog in ontwikkeling.

Besmetting Bij hoesten, niezen en praten kunnen piepkleine druppeltjes met bacteriën vrijkomen. Iemand kan ook besmet worden door direct contact, bijvoorbeeld zoenen. Mensen kunnen de bacterie enkele weken tot maanden bij zich dragen zonder het te merken. Ze kunnen dan echter wel anderen besmetten.

Incubatietijd De tijd tussen besmetting en het optreden van ziekteverschijnselen is kort: gemiddeld 3 tot 4 dagen.



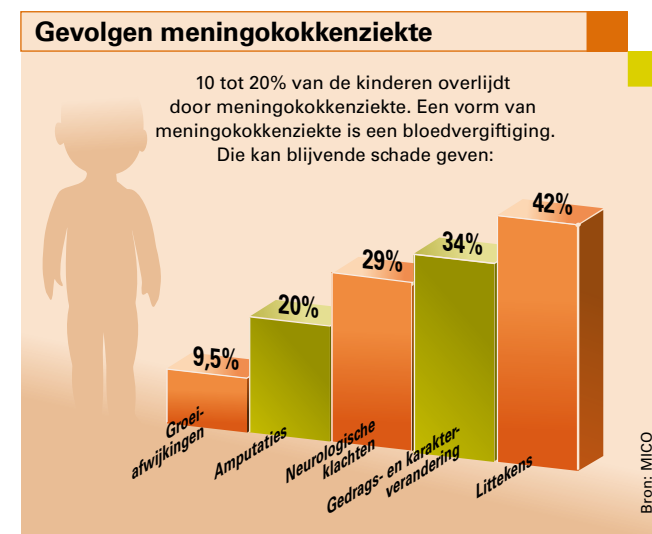
Verschijnselen Een infectie met meningokokken kan leiden tot hersenvliesontsteking (meningitis) of bloedvergiftiging (sepsis) met ernstige gevolgen. Het verraderlijke aan een infectie met de meningokok is dat die zo snel verloopt. De eerste verschijnselen lijken op een gewone griep. Een bekend verschijnsel van hersenvliesontsteking is nekstijfheid (erge pijn bij het naar voren buigen van het hoofd). Baby's hebben vaak geen nekstijfheid, maar kunnen zogenoemde luierpain hebben (krijzen bij het wisselen van de luier) of erg prikkelbaar zijn. Daarnaast kan koorts of ondertemperatuur voorkomen. Hersenvliesontsteking kan ook zorgen voor lusteloosheid, sufheid en een grauwe kleur. Bij bloedvergiftiging (sepsis) valt vooral op dat het kind heel snel ziek wordt. Binnen 12 tot 24 uur krijgt het kind last van koorts, en koude handen en voeten. Een alarmsignaal zijn kleine huidbloedinkjes die je niet kunt wegdrukken. Normaal gesproken worden vlekjes onzichtbaar als er op gedruwd wordt met een doorzichtig glas. De ziekte wordt snel erger, met hoge koorts. Er kunnen stollingen in de bloedsomloop ontstaan, die shock en bijnierbloedingen veroorzaken. Dit verschijnsel kan heel snel - in 6 tot 12 uur - dodelijk zijn. De bacteriën kunnen ook gewrichtsontsteking veroorzaken.

Complicaties Infectie met meningokokken leidt in 20 tot 30% van de gevallen tot complicaties met ernstige, blijvende verschijnselen. Bijvoorbeeld, verlies van handen en voeten, littekenvorming, doofheid, problemen met de motoriek (bewegingen), leer en gedragsproblemen en epilepsie. Deze verschijnselen komen soms pas na lange tijd aan het licht. 10 tot 20% van de ernstige meningokokkenziekten loopt dodelijk af.

Immuniteit Wie meningokokkenziekte heeft doorgemaakt, is niet altijd voldoende beschermd tegen een nieuwe besmetting. Daarom is het verstandig kinderen na een infectie toch te vaccineren. De eenmalige vaccinatie van het

Rijksvaccinatieprogramma op de leeftijd van 14 maanden is voldoende voor een langdurige bescherming.

Behandeling Meningokokken zijn gevoelig voor antibiotica, maar omdat de bacteriën meestal al een proces in werking hebben gezet dat niet te stoppen is met antibiotica, komt de behandeling vaak te laat. Vaak is er al onherstelbare schade aangericht. Voorkomen van de ziekte door vaccinatie is juist daarom belangrijk.



Vaccinatie Het meningokokken C-vaccin in het Rijksvaccinatieprogramma is een zogenoemd dood vaccin. Het bestaat uit een stukje buitenkant van de bacterie, dat is gekoppeld aan een zogenoemd dragereiwit. Kinderen krijgen het vaccin als ze 14 maanden zijn, tegelijk met de eerste BMR-prik (tegen bof, mazelen en rodehond). Het vaccin geeft vrijwel 100% bescherming.